

Samen op weg

Door de woestijn naar de oase

Bij de ingebruikname van de Ter Coulsterkerk in 2001 bestond er nog geen Protestantse Gemeente Heiloo: het waren twee gemeenten in een Samen-op-weg proces. Achteraf bezien was het best een moedige stap om kerkgebouwen te sluiten en gezamenlijk een nieuwe start te maken in een nieuw kerkgebouw.

Het gebouw werd snel een nieuw thuis dankzij inspanningen van de vrijwilligers die de kerk en de tuin onder handen namen. Betekenis kreeg het gebouw ook door de toevoeging van symboliek aan de hand van vertrouwde verhalen.

Lees hierna de herinneringen van ds. Henk van het Maalpad en de gedachten van kunstenaars Ingrid Meyvaert bij haar ontwerp van het glas-in-loodraam.

Steven Kalverdijk

Lou Sinke

Klaas Hoekstein

Frits Redeker

Samen op weg

Ds. Henk van het Maalpad

‘Samen op Weg’, zo heette het traject dat de Nederlandse Hervormde Kerk, de Gereformeerde Kerken in Nederland en de Evangelisch Lutherse kerk in Nederland met elkaar zijn gegaan om tot eenheid te komen.

In Heiloo verliep dat door steeds hechtere contacten en vormen van samenwerking tussen de Hervormde gemeente en de Gereformeerde kerk. Naast blijdschap en dankbaarheid hiervoor was er in dit plaatselijke proces bij diverse gemeenteleden uit beide gemeenten ook sprake van pijn; vooral met betrekking tot de keuze van het gebouw waarin de ene SOW-gemeente zou gaan kerken. Beide bestaande kerken hadden daarbij voor- en nadelen. Het gereformeerde kerkgebouw aan de Noordergeeststraat, bezat, naast de kerkzaal, gewenste bij-ruimten. Maar er zou veel geld nodig zijn om aan het gebouw noodzakelijk achterstallig onderhoud te verrichten. En dan nog zou het niet helemaal aan de wensen voldoen. De Witte kerk was en is een prachtig en goed onderhouden historisch gebouw dat tot het hart van Heiloo behoort. Een monument waaraan niets mocht en mag worden veranderd. Ook was de Witte kerk te klein voor een gezamenlijke zondagse kerkgang. De Kruiskerk, aan de Maas Geesteranusweg, werd in die tijd door de hervormde gemeente gebruikt als ruimte voor vergaderingen, koorrepetities, kringenwerk en verhuur.

Waar in beide kerkenraden overeenstemming over bestond was, enerzijds, dat nu de tijd was gekomen om de kerkdiensten gezamenlijk te houden. En anderzijds, - naast goede financiële afspraken -, dat het, wat het kerkgebouw betreft, het beste zou zijn als beide gemeenten een ‘nieuwe start’ zouden maken.

Die gelegenheid deed zich voor toen bekend werd dat de Rooms Katholieke parochie de Moeder Godskerk (nu dus: de Ter Coulsterkerk) wilde onttrekken aan de eredienst en verkopen. De parochie wilde haar kerkelijk werk concentreren in de Willibrorduskerk, waarbij een verbouwing en renovatie zorgde voor goede bij-ruimten.

De Moeder Godskerk was een kerk uit de zestigerjaren van de vorige eeuw. Bij de bouw toch eigenlijk al overbodig voor het aantal kerkgangers in de parochie. Het gebouw was in die zin modern dat de tabernakel (met daarin de geconsecreerde hostie) geen onderdeel uitmaakte van het liturgisch centrum. En de kerk daar dus ook niet ‘op gebouwd was’. Wat het voor protestanten een ‘minder katholieke uitstraling’ gaf. En het had de gewenste bij-ruimten. En last but not least: financieel was dit goed haalbaar omdat de gereformeerde kerk zou worden verkocht. De hervormde gemeente bracht het geld in van de verkoop van de Kruiskerk. En de Witte Kerk bleef behouden voor bepaalde diensten en bijeenkomsten die een ‘intiemere’ sfeer vroegen en vragen.

De Moeder Godskerk werd aangekocht en grondig ‘aangepakt’.

Op weg door de woestijn naar het beloofde land

Ds. Henk van het Maalpad

De bestaande kerkzaal had een vanuit het liturgisch centrum naar achter oplopende vloer. Zodat de parochianen goed zicht hadden op de altaartafel en de priester die het sacrament van de eucharistie vierde. De priester heft brood en beker omhoog om het mysterie van de eucharistie *te kunnen schouwen*.

De vloer werd geëgaliseerd. Hoewel er gedachten waren over een vlak liturgisch centrum, vanuit de reformatische gedachte dat het alleen om het *horen van het Woord* gaat, werd toch vanwege de zichtbaarheid voor een verhoogd liturgisch centrum gekozen. Ook al omdat het gebouw geen verhoogde kansel kende en kent. Wat was de gedachte achter de vormgeving van het liturgisch centrum?

Allereerst de achterwand. Deze was leeg en dus 'kaal'. Voor sommigen té kaal hoewel daar wel een duidelijke gedachte aan was verbonden. Zoals het Israël verboden is de NAAM van de Heer uit te spreken en daarmee 'vast te leggen', wil de lege achterwand van die onderwijzing getuigenis afleggen. Leg de NAAM niet en nooit vast! Laat de NAAM zelf 'leegte' vullen met eigen Aanwezigheid. Een Aanwezigheid die meegaat met 'het volk onderweg naar beloofd land'. Tijden veranderen. En hoewel deze fundamentele gedachte waardevol blijft heeft de praktijk gevraagd om een ander invulling van deze lege achterwand.

Wie op de vloer van het liturgisch centrum let, ziet de kleur groen omgeven door zandkleurige plavuizen. Het roept gedachte op aan een (vruchtbare) oase in de woestijn. En dat is ook precies de bedoeling. De preekstoel heeft de vorm van een bloem die zich opent om vrucht te gaan dragen. Er is een groot doopvont. Het symboliseert 'de zee', de watervloed, waar het volk van de Heer doorheen is gegaan om vanuit de slavernij op weg te gaan naar het land van belofte. (er was ook even de gedachte om de hele kerkruimte oase te laten zijn met 'een rivier' die bij binnenkomst in de kerkzaal wordt overgestoken. Als gedachtenis aan de eigen doop. Er is daartoe ook nog een kleine afvaardiging gegaan naar de protestantse kerk in Brunssum, waar onder een lijn van glas in de vloer, water stroomt dat als 'de Jordaan' moet worden 'overgestoken' om de kerkzaal te betreden. Dat is het in Heiloo niet geworden. Maar de kerngedachte is wel gebleven: het volk dat vanuit de slavernij, door het doodswater heen, door de woestijn van oase naar oase trekt. Met 'zicht' op de Onzienlijke NAAM die voorgaat naar beloofd land en ons daartoe aanspreekt in Zijn Woord dat 'zich opent om vrucht te dragen'.

In de beginfase, zo herinner ik me, is 'het geluid', c.q. verstaanbaarheid, altijd een punt van aandacht geweest. Gelukkig zijn daar oplossingen voor gevonden.

Na ongeveer een jaar werd ik aangesteld als geestelijk verzorger in ziekenhuis Lievensberg in Bergen op Zoom. Na 20 jaar in Brabant te hebben gewoond en gewerkt zijn Karin en ik weer naar Noord-Holland teruggekeerd. En vind ik het fijn om zo nu en dan weer voor te mogen gaan in de Ter Coulsterkerk. In de hoop dat dit gebouw en de gemeente die er samenkomt om de liturgie te vieren, voor menigeen nog altijd een oase zal mogen zijn. Op weg door woestijn naar beloofd land.

De nieuwe naam: Ter Coulsterkerk

Ds. Henk van het Maalpad

Gemeenteleden konden een nieuwe naam aandragen hoewel er ook waren die voorstelden om het kerkgebouw de naam te laten behouden die de RK parochie haar had gegeven. Zover ik me kan herinneren kwamen namen voorbij die ook elders gevonden worden zoals o.a. ook Ontmoetingskerk en Trefpuntkerk. Er werd besloten tot een naam waarin de locatie van de kerk terug zou komen. Het werd dus: Ter Coulsterkerk.

Bedenkingen bij het glasraam in de Ter Coulsterkerk

Ingrid Meyvaert, maart 2002

Het thema "oase in de woestijn" heeft me sterk geboeid en werkte inspirerend om tot deze creatie te komen.

Qua compositie is het glasraam als volgt opgebouwd:

Bovenaan vindt u een halve boog die een soort koepeleffect geeft. Diezelfde beweging vindt u terug in de architectuur van het kerk interieur. Deze beweging wijst op de weidsheid van het universum.

De gele partij die door twee horizontale rechte bogen omsloten is een doorweven van zachte krommen geeft de woestijn, het zand en de glooiingen weer. Het symboliseert de droomwereld, waar liefde, gerechtigheid, rust en vrede heerst. De dunnere, donker gekleurde slierten, die zich diagonaal van de kern naar boven werken, wijzen op de hoop die men koestert en in leven houdt. Enerzijds, de hoop naar een betere wereld, anderzijds de hoop naar het eeuwige leven.

De donkere benedenpartijen weerspiegelen de harde wereld waarin wij leven, een wereld waar haat, oorlog en onvrede welig tiert.

Uit die donkere massa stijgt de fel groene kern als een triomf, stoer en sterk loodrecht naar boven en doorboort als het ware het universum. Het komt uit de aarde en stijgt naar de hemel, het is eindeloos. Deze zuil symboliseert de mijlpaal in ons leven, ons geloof, de hoop, de kracht en de sterkte, onverwoestbaar als een oude boomstam. Tevens weerspiegelt deze zuil ook de oase van rust, van standvastigheid, van vrede, kortom alle positieve waarden die we van God ontvangen hebben (dalende beweging) en wij hebben de plicht als mensheid deze waarden waar te maken (stijgende beweging).

Bedenkingen bij het glasraam in de Ter Coulsterkerk (vervolg)

Qua kleur is het glasraam opgebouwd uit twee hoofdtinten, groen en geel, met vele tonen en variaties, en met een verdere uitbreiding van bruinen, grijzen en grijsblauwen.

De kleuren krijgen als het ware een weerspiegeling in het interieur maar dan in hele lichte tonen, denk aan de bevoeiing. Zo krijgt het kerkinterieur een eenheid van kleur.

De gele partij is bovenaan begrensd door een licht grijsblauwe strook wijzende op de hemel, het heelal. De grote gele partij met donker, goudgele, oranje symboliseert het overweldigende, scheppende licht waar de mens van droomt en levenskracht uit put. De oranje, bruine warme tinten wijzen op de innerlijkheid, de intense vreugde, warmte en liefde. De donkere, bruin, grijsgroene tinten onderaan geven de harde wereld weer, met zijn negatieve waarden. Het groen in de dunne slierten en de zuil varieert van licht naar donker, van fel geelgroen naar donkerblauwachtige koude groenen. Deze variaties wijzen ook op de grilligheden in ons bestaan, hoogte- en dieptepunten.

Dit glasraam is ontworpen door mijzelf, Ingrid Meyvaert en op kunstvaardige wijze uitgevoerd door het atelier van mijn man, Mestdagh uit Gent.

De rijkdom is natuurlijk de grote variatie aan gekleurd mondgeblazen glas. Het glas is zorgvuldig en artistiek verantwoord gekozen door mijzelf uit een kleurenpalet van ongeveer 650 verschillende kleuren.

Bepaalde glasstukken bezitten twee of meerdere kleuren. Deze prachtige bewegingen komen tot stand door het blazen zelf. Deze zijn zo uitgezocht dat ze één compositie vormen met de beweging van het lood.

Ik dank heel speciaal de heer Filé voor het vertrouwen in ons kunstatelier en in mijn werk. Hartelijk dank aan u allen voor de mooie, boeiende opdracht. Ik hoop dat u van deze creatie zult genieten.

Mijn doelstelling was dat dit glasraam schittert als een edelsteen, geïntegreerd in dit prachtig juweel, de Ter Coulsterkerk.

Ingrid Meyvaert.